

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інженерний навчально-науковий інститут
Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

О.І. Гура

2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	БАКАЛАВРСЬКИЙ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 Економіка
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА	Інформаційна економіка
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр з економіки

Запоріжжя, 2021

РОЗРОБЛЕНО кафедрою інформаційної економіки, підприємництва та фінансів Інженерного навчально-наукового інституту Запорізького національного університету

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Глушевський В.В., доцент, доктор економічних наук, професор; Мержинський Є.К., доцент, кандидат економічних наук, доцент.

ОБГОВОРЕНО ТА РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАТВЕРДЖЕННЯ кафедрою інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

Протокол № 1 від «17» серпня 2021 р.

В.о. завідувача кафедри
інформаційної економіки,
підприємництва та фінансів,
доцент, доктор економічних наук

В.В. Глушевський

Схвалено науково-методичною радою ІННІ ЗНУ

Протокол № 1 від «26» серпня 2021 р.

Голова НМР ІННІ ЗНУ

Т.А. Шарапова

ВСТУП

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації практичної підготовки, системність, безперервність та послідовність змісту і завдань виробничих практик спеціальності 051 Економіка освітньо-професійної програми «Інформаційна економіка».

Наскрізну програму практичної підготовки здобувачів складено на основі освітньо-професійної програми «Інформаційна економіка» відповідно до чинного стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня для спеціальності 051 «Економіка».

Комплекс виробничих практик спрямовано на формування умінь, навичок, компетентностей, що відповідають кваліфікації, яку отримує здобувач вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні, та дає можливість займати відповідні посади.

Рівень вищої освіти
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Освітня кваліфікація

Бакалаврський
051 Економіка
Інформаційна економіка
Бакалавр з економіки

№ п/п	Вид практики	Обсяг кредитів	Місце проведення практики (організації, підприємства, установи)*	Первинна посада, за якою проходить практика**	Компетентності, якими повинен оволодіти студент (згідно з освітньо-професійною програмою)
1	2	3	4	5	6
1	Виробнича практика (III курс, 6 семестр)	5	Базою для проведення практики є економічні агенти (підприємства, організації, фірми, установи) різних сфер економіки за видами економічної діяльності та публічні органи згідно з укладеними ЗНУ договорами.	Допоміжний персонал у сфері статистики та математики (асистент економіста-статистика, економіста-демографа, актуарія, математика). Фахівець / асистент фахівця з інформаційних технологій. Фахівець / асистент фахівця з організації інформаційної безпеки. Фахівець / асистент фахівця банківського відділення. Адміністративний помічник.	ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях. СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами. СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати. СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач. СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів. СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

1	2	3	4	5	6
	Виробнича практика (III курс, 6 семестр)				<p>СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.</p> <p>СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.</p> <p>СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p> <p>СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.</p> <p>СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>СК 18. Навички використання пакетів прикладних програм, прикладного комп'ютерного програмного забезпечення, спеціалізованих цифрових сервісів для вирішення задач аналізу і синтезу соціально-економічних, математичних, інформаційних та інших складних систем.</p>
2	Виробнича практика (IV курс, 7 семестр)	6	<p>Базою для проведення практики є економічні агенти (підприємства, організації, фірми, установи) різних сфер економіки за видами економічної діяльності та публічні органи згідно з укладеними ЗНУ договорами.</p>	<p>Фахівець / асистент фахівця з web-розробки.</p> <p>Фахівець / асистент фахівця з інформаційних технологій.</p> <p>Фахівець / асистент фахівця з організації інформаційної безпеки.</p> <p>Фахівець / асистент фахівця з фінансово-економічної безпеки.</p> <p>Фахівець / асистент фахівця банківського відділення.</p>	<p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.</p> <p>СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.</p> <p>СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>СК 6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.</p> <p>СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.</p>

1	2	3	4	5	6
	Виробнича практика (IV курс, 7 семестр)			<p>Помічник / асистент фахівця з інформатизації бізнес-процесів.</p> <p>Адміністративний помічник.</p> <p>Помічник керівника виробничого та іншого основного підрозділу.</p> <p>Помічник керівника малого підприємства без апарату управління.</p>	<p>СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.</p> <p>СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.</p> <p>СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p> <p>СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.</p> <p>СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.</p> <p>СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p> <p>СК 15. Розуміння принципів, функцій і домінант інформаційної економіки як особливої та самостійної парадигми світового економічного світогляду.</p> <p>СК 16. Здатність усвідомлювати цінності та концепти інформаційної культури сучасного цифрового суспільства (окремих людей, підприємств, організацій, установ), поширювати цифрові технології у сфері матеріального і нематеріального виробництва, виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>СК 17. Здатність розробляти, аналізувати та оптимізувати інформаційну структуру різних економічних агентів (індивідуумів, підприємств, установ та органів державної влади), створювати нові інформаційні продукти на базі застосування відповідних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>СК 18. Навички використання пакетів прикладних програм, прикладного комп'ютерного програмного забезпечення, спеціалізованих цифрових сервісів для вирішення задач аналізу і синтезу соціально-економічних, математичних, інформаційних та інших складних систем.</p>

* Перелік баз практик, з якими укладені договори, наведено у розділі організація проходження практики за посиланням (для спеціальності 051 Економіка ОПП «Інформаційна економіка»): https://www.znu.edu.ua/praktyka/ii-econ/bak/--nformatsijna-ekonomika/bazi_praktiki.pdf.

** Первинні посади згідно з НКУ «Класифікатор професій» ДК 003 : 2010.

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета, завдання та зміст практик відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначено освітньо-професійною програмою «Інформаційна економіка» спеціальності 051 Економіка.

Метою виробничої практики №1 (III курс, 6 семестр) є поглиблення та закріплення теоретичних знань з професійно-орієнтованих дисциплін базової загальноекономічної, фахової економічної та управлінської підготовки, набуття практичних навичок застосування методів і моделей економіко-математичного моделювання та інформаційно-комунікаційних систем і технологій для діджиталізації техніко-технологічних, обліково-економічних, фінансових та управлінських даних під час ознайомлення з перебігом бізнес-процесів безпосередньо в установі, організації, на підприємстві, відпрацювання професійних вмінь і навичок з трансформації цих даних в інформаційні ресурси.

Завданням практики є набуття вмій та навичок застосовувати у практичних ситуаціях засвоєні знання під час проведення досліджень щодо вирішення економічної проблематики та виконання відповідних фахових (професійно-орієнтованих) завдань бакалавра з економіки, що сприятиме формуванню у здобувачів загальних і спеціальних (фахових) компетентностей і програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Інформаційна економіка».

Зміст практики визначається такими основними завданнями, які студент повинен виконати при проходженні практики:

1. Виконання функцій стажера (асистента фахівця) на конкретному робочому місці фахівця згідно із наведеним переліком первинних посад, які може займати практикант під час проходження виробничої практики.

2. Ознайомлення з нормативною, довідковою, обліково-статистичною, звітною фінансово-економічною документацією (державні та галузеві стандарти; процедури, методики, інструкції внутрішньої системи менеджменту якості; регламенти бізнес-процесів тощо), яка конкретизує функціональні обов'язки фахівця відповідного структурного підрозділу бази практики, в якому практикант безпосередньо проходить практику, з урахуванням виданого йому індивідуального завдання.

3. Здійснення пошуку актуальної економічної та управлінської проблематики, що стосується виконання функціональних завдань фахівця структурного підрозділу, до якого прикріплено практиканта на час проходження практики, та виокремлення із загальної проблематики щодо перебігу бізнес-процесів взаємоузгодженого комплексу управлінських задач, які конкретизують окремі аспекти його функціональної діяльності.

4. Формалізація виділених управлінських задач за допомогою економіко-математичних моделей, логіко-алгоритмічних, структурно-функціональних моделей, інформаційних моделей даних тощо.

5. Збирання фактичного, статистичного та нормативного матеріалу щодо економічної та управлінської діяльності конкретної бази практики (або її структурного підрозділу) згідно з актуалізованою економічною проблематикою, здійснення обробки, упорядкування та системного аналізу отриманих даних відповідно до розробленого модельного комплексу з урахуванням індивідуального завдання на виробничу практику.

6. Обґрунтування доцільності та перспектив щодо застосування інформаційно-комунікаційних систем та цифрових сервісів для побудови прототипу інформаційної моделі даних з метою підтримки системного управління інформаційними потоками мережі бізнес-процесів підприємства (бази практики).

У результаті проходження виробничої практики №1 студент повинен оволодіти такими програмними результатами навчання:

– розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами у професійній діяльності, визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку, виявляти повагу до прав і свобод членів колективу (підрозділу бази практики), демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей;

– знати та використовувати економіко-управлінську термінологію, розуміти принципи та особливості функціонування підприємства (бази практики), використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність;

– застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій щодо прийняття ефективних управлінських рішень згідно з посадовими обов'язками фахівця, використовуючи професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у відповідній сфері економічної діяльності, демонструючи навички володіння усною та письмовою професійною комунікацією державною та іноземною мовами;

– пояснювати соціально-економічні явища та процеси, які властиві підприємству (базі практики), з погляду фундаментальних принципів і знань економічної науки на основі застосування відповідних економіко-математичних методів і моделей для вирішення економічних і управлінських задач;

– ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

– застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик функціонування підприємства (його структурних підрозділів) на основі розрахунку системи відповідних показників, які характеризують результативність економічної діяльності, з урахуванням впливу на його розвиток державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

– показувати навички самостійної роботи, вміння абстрактно мислити, демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах, використовувати дані, надавати аргументацію, самокритично оцінювати логіку та формувати висновки, демонструючи базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;

– застосовувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків на стику економіки, менеджменту, математики, інформатики та інших наук і відповідні прикладні інформаційні та комунікаційні системи й технології для вирішення завдань інформатизації управлінської діяльності підприємства (його структурного підрозділу), підготовки та представлення відповідних аналітичних звітів.

Метою виробничої практики №2 (IV курс, 7 семестр) є поглиблення та закріплення теоретичних знань з нормативних та вибіркових професійно-орієнтованих дисциплін, розвиток прикладних спеціальних навичок та вмінь, які підсилюють у здобувачів системні аналітичні та ІТ компетентності, а також компетентності з Інтернет - економіки, SMART-технологій, інформатизації управлінських процесів та бізнес-процесів підприємства (бази практики).

Завданням практики є набуття вмінь та навичок застосовувати у практичних ситуаціях засвоєні знання під час вирішення проблематики щодо інформатизації фрагментів бізнес-процесів конкретного підприємства (бази практики) з урахуванням проведеної під час виробничої практики №1 їх структуризації та розроблених (або доповнених) економіко-математичних, логіко-алгоритмічних, структурно-функціональних моделей, інформаційних моделей даних тощо з акцентом на розробленні та застосуванні відповідних інформаційних моделей, веб-ресурсів, цифрових сервісів тощо.

Зміст практики визначається такими основними завданнями, які студент повинен виконати при проходженні практики:

1. Оволодіння вмінням оцінювати структуру інформаційних потоків підприємства (бази практики) або його окремих підрозділів чи бізнес-процесів та пропонувати способи й схеми їх комплексної або локалізованої інформатизації.

2. Здобуття практичних навичок та досвіду роботи із розробки і застосування цифрових сервісів для створення інтелектуальних помічників та з розробки (інформатизації) автоматизованого робочого місця фахівця відповідного структурного підрозділу підприємства (бази практики) з ефективною концепцією інформаційної безпеки.

3. Ознайомлення та критичний аналіз функціоналу спеціалізованих прикладних програмних продуктів, інформаційних і комунікаційних систем, цифрових сервісів тощо, які застосовуються фахівцями структурного підрозділу, до якого прикріплено практиканта на час проходження практики, для автоматизації та інформатизації процедур з урахуванням виданого йому індивідуального завдання.

4. Розроблення комплексної інформаційної моделі підприємства (бази практики) або локальних інформаційних моделей для його функціональних підсистем, окремих бізнес-процесів, структурних підрозділів тощо з метою здійснення перспективної модернізації ІТ-забезпечення процесів інформаційного управління діяльністю.

5. Систематизація опрацьованої інформації та зібраних даних для підготовки звіту з практики, виокремлення практичних проблем та обґрунтування способів і підходів щодо їх вирішення з урахуванням індивідуального завдання на виробничу практику.

6. Формулювання на основі виявлених інсайтів висновків-рекомендацій щодо покращення системної інформатизації діяльності підприємства (бази практики) з урахуванням оцінювання економічної ефективності щодо здійснення перспективних інноваційних проєктів у напрямку модернізації інформаційно-комунікаційних технологій, комп'ютерного (апаратного) та програмного (математичного) забезпечення.

У результаті проходження виробничої практики №2 поглиблюються та урізноманітнюються усі програмні результати навчання, які опановано студентом під час виробничої практики №1, а також студент повинен оволодіти додатково такими програмними результатами навчання:

- проводити системний аналіз реальних об'єктів інформатизації (база практики, окремі підрозділи, бізнес-процеси або їх функціональні фрагменти), обґрунтовувати вибір інформаційних і комунікаційних технологій для комп'ютерної реалізації їх інформаційних моделей з врахуванням ризиків інформаційної безпеки та кібербезпеки;

- усвідомлювати потреби клієнтів і замовників інформаційних продуктів і послуг, створювати проєкти з розробки цифрових сервісів і керувати їхніми інформаційними потоками;

- проєктувати та адмініструвати банки даних і сховища даних, перетворювати дані та знання про предметну сферу в інформаційні ресурси економічних агентів, управляти цифровим простором на базі алгоритмів машинного навчання та інтелектуального аналізу даних;

- створювати інформаційні моделі мережевих структур, застосовувати відповідний інструментарій для цифрової трансформації бізнес-процесів конкретного підприємства (бази практики) або його підрозділу;

- застосовувати інформаційні та комунікаційні технології для створення web-ресурсів різних економічних агентів, оптимізації їх контенту, розвитку та поширення бізнесу в інформаційному просторі.

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за роботою студентів під час практики здійснюють:

- *від університету*: керівники практики від кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, які відповідають за організацію практики, завідувач кафедри, заступник директора з навчальної роботи ІННІ ЗНУ, директор ІННІ ЗНУ;
- *від бази практики*: керівник практики від бази практики.

Види і форми поточного та підсумкового контролю визначаються робочими програмами практик та навчальними планами.

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Основними видами звітної документації є звіт студента про проходження практики та щоденник практики. Інші види звітної документації визначаються робочими програмами практик з урахуванням пропозицій кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, які затверджуються науково-методичною радою ІННІ ЗНУ.

Рекомендації до організації та проходження практики, зразки звітної документації та вимоги до оформлення звіту з практики розміщено в СЕЗН ЗНУ: «Факультети, кафедри ->Інженерний навчально-науковий інститут-> Практична підготовка-> Виробнича практика (за спеціалізацією)» (<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13236>)

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Критерії оцінювання роботи студентів під час проходження практик визначаються робочими програмами практик. Підсумки практик підводяться керівниками практики від кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів на підставі оцінювання роботи студентів на базах практик, оформлення звітної документації та захисту звітів. Оголошення оцінок за проходження практик відбувається на підсумкових конференціях. Результати практик обговорюються на засіданнях кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, науково-методичній раді та вченій раді ІННІ ЗНУ.